Södertörns högskolas studentkår

SöderS Studentinlaga

till UKÄ:s granskning av
lärosätenas kvalitetssäkringsarbete

Inskickat till
UKÄ - Universitetskanslersämbetet
2021-02-17

SöderS Studentinlaga
till UKÄ:s granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete

Inskickat till
UKÄ – Universitetskanslersämbetet
2021-02-17

Södertörns högskolas studentkår (SöderS) vill genom studentinlagan lyfta fram SöderS och studenternas synpunkter på Södertörns högskolas kvalitetsarbete. SöderS har kontinuerlig kontakt med både studentrepresentanter och studenter. Detta ger en god uppfattning om de problem som studenter vanligtvis möter och vilka av dessa som grundar sig i systematiska kvalitetsbrister. I arbetet med inlagan har studenters upplevelser förankrats genom två referensgrupper där totalt 15 stycken studenter ingick, samt genom en kort enkätundersökning som skickats till samtliga student- och doktorandrepresentanter där 188 representanter deltagit. I arbetet med studentinlagan har även information hämtats från de rapporter som SöderS skrivit om problem på olika utbildningar efter upprepande larm från studenter samt allmänna kvalitetsundersökningar. Vidare har SöderS styrelse fattat beslut om att anta studentinlagan.

I lärosätets självvärdering har en studentrepresentant från SöderS bjudits in och regelbundet fått ta del av skrivelsen. Däremot har ingen doktorandrepresentant deltagit. Till följd av tidsbrist för studentrepresentanten samt ett pressat tidsschema för självvärderingen har återkopplingen från studentrepresentanten till lärosätets skrivgrupp inte varit särskilt omfattande. Representanten har främst fokuserat på att återkoppla kring området om student- och doktorandinflytande.

Bedömningsområde: Styrning och organisation

Lärosätet skriver i sin självvärdering att kvalitetssystemet genomsyrar all verksamhet och att arbetet därför måste vara integrerat i den reguljära organisationen. SöderS är positiva till detta men ser behov av att arbetet

Campus Flemingsberg I Alfred Nobels allé 9, 141 89 Huddinge I org. nr. 802402-2157 I studentombud@soders.nu

dokumenteras, följs upp samt utvärderas, för att säkerställa att arbetet är systematiskt. SöderS upplever att det organisatoriska kvalitetsarbetet på Södertörns högskola inte genomsyrar hela verksamheten. Exempelvis har SöderS noterat att ämnen och program har olika tillvägagångssätt för att uppnå god kvalitet i utbildningarna och vad gäller efterlevandet av lärosätets kvalitetssäkringspolicy. Vilket tyder på att policyn inte är tillräckligt etablerad i den praktiska verksamheten.

SöderS har, likt lärosätet, uppmärksammat brister i det interna kvalitetssystemet vad gäller de kollegiala utbildningsvärderingar där kvaliteten mäts utifrån en självvärdering, härefter kallat utbildningssjälvvärdering. Utifrån SöderS medverkan i Bedömargruppen har vi exempelvis kunnat se att utbildningarnas beskrivningar av antalet tillsatta studentrepresentanter inte alltid stämmer överens med verkligheten. Bedömargruppen granskar endast utbildningssjälvvärderingen och det går således inte att uppmärksamma den sortens problematik i bedömningen, vilket gör att den inte fångas upp.

SöderS ser brister i kvalitetssystemet vad gäller möjliggörandet av studenters och doktoranders delaktighet i kvalitetsarbetet då det är svårt att rekrytera studentrepresentanter till organ och behandlar kvalitetsfrågor, såsom Fakultetsnämnden och Bedömargruppen. Även om SöderS kan se över de egna rekryteringsrutinerna behöver lärosätets bli bättre på att nå ut till studenter och doktorander och förankra arbetet med studentinflytande i kvalitetsarbetet. Exempelvis genom att inkludera studenter och doktorander i arbetet med utbildningssjälvvärderingarna – något som enbart skett sporadiskt hittills. Ytterligare ett utvecklingsområde som behöver ses över för att lättare kunna rekrytera student- och doktorandrepresentanter är uppdragens tidsåtgång. Doktorander ges exempelvis inte alltid tid för uppdragen i sin tjänst, vilket försvårar för doktorander att åta sig tidskrävande uppdrag.

Campus Flemingsberg I Alfred Nobels allé 9, 141 89 Huddinge I org. nr. 802402-2157 I studentombud@soders.nu

Bedömningsområde: Förutsättningar

Studenter har i praktiken begränsade möjligheter att påverka sin studiesituation och mer specifikt vad gäller arbetsmiljö och indrastruktur. Detta är områden som SöderS, genom bland annat enkätundersökningar och fokusgrupper, undersökt samt rapporterat om till lärosätet vid flertalet tillfällen till exempel genom rapporten ”SöderS enkät om distansstudier”. Rapporterna har till stor del mottagits väl, och anställda vid högskolan upplevs vara positivt inställda till att undersökningar som dessa görs. SöderS anser dock att lärosätet behöver arbeta mer systematiskt med att följa upp problematik och säkerställda att den åtgärdas, genom exempelvis en åtgärdsplan som kan följas upp. SöderS har bland annat, efter många larm från studenter på Socionomutbildningen, sammanställt ett urval av ärenden som belyser kvalitetsproblem och arbetsmiljöproblem enligt studenterna. Rapporten delgavs lärosätet och efter begäran från SöderS upprättades en åtgärdsplan. Därefter har inte åtgärdsplanen förankrats eller följts upp på ett tillfredsställande sätt enligt SöderS, vilket ger en uppfattning om att lärosätet inte alltid är tillräckligt angelägna om att få förändringar till stånd.

För många studenter är en god arbetsmiljö centralt för att kunna genomföra sina studier inom planerad tid. I detta ingår studenters möjlighet till framförhållning och studiero, vilket kvalitetssystemet behöver säkerställa. SöderS anser att det är bra att lärosätet har som ambition att integrera arbetsmiljöarbetet i den dagliga verksamheten, som nämns i deras självvärdering. Studenterna i referensgruppen upplever dock inte att det finns möjlighet att delta i det systematiska arbetsmiljöarbetet i praktiken. Lärosätet skriver i sin självvärdering att ”högskolans ansvar för studenternas studiemiljö (jfr 2.3) utövas genom den högskolegemensamma arbetsmiljökommittén (AMK), där frågor efter diskussion tas vidare till ansvarig chef”. Även om det i kommittén förs en god dialog kring allmänna frågor som rör studiemiljön så är studentperspektivet begränsat eftersom det endast är två studerandeskyddsombud som deltar. Dessa två personer kan omöjligen fånga upp alla studenters synpunkter som rör arbetsmiljön, framförallt vad gäller

Campus Flemingsberg I Alfred Nobels allé 9, 141 89 Huddinge I org. nr. 802402-2157 I studentombud@soders.nu

frågor på lokal nivå. Lärosätet måste hitta ytterligare former som säkerställer studentinflytandet i arbetsmiljörelaterade frågor på samtliga nivåer för att förebygga och aktivt motverka att studenters lokala arbetsmiljöer brister. Vidare behöver studenter ha tillgång till riktlinjer som beskriver en god arbetsmiljö och kännedom om hur de kan påverka den, för att kunna delta i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

SöderS håller med lärosätet om de förutsättningar de har identifierat som viktiga för att studenter ska kunna genomföra utbildningen inom planerad studietid. Men SöderS upplever att dessa områden behöver utvecklas. Exempelvis nämner studenterna från referensgruppen att de vid flera tillfällen lyft strukturella kommunikations- och informationsbrister i utbildningen, då de upplever att alltför mycket tid går åt till att behöva ”jaga information”, men trots det har ingen förändring skett.

Lärosätets bild av deras digitala mognad stämmer inte överens med de åsikter studenterna i referensgruppen lyft och som SöderS identifierat i rapporten om distansstudier. Där framkommer problematik såsom att studiewebben och användandet av den upplevs som rörig, ostrukturerad och svårorienterad. I rapporten står även att ”den bristande strukturen gör det (...) svårt att hitta information, och viktig information försvinner lätt i mängden. De menar på att olika lärare dessutom samlar information på olika ställen och på olika sätt, vilket försvårar ytterligare.” Detta är något som påtalats flera gånger men som inte åtgärdats.

Ytterligare något som SöderS anser att lärosätet bör arbeta vidare med är förutsättningar för studenter med varaktiga funktionsnedsättningar. I SöderS enkätundersökning om studenters upplevelser av omställningen till distansstudier, noterades det en stor variation i huruvida studenter med funka-intyg upplever att de får sina behov tillgodosedda eller inte. Detta indikerar att det nuvarande kvalitetssystemet inte tar in alla studenters behov. Vidare upplever SöderS att studenter med funka-intyg ofta drabbas hårt av infrastrukturella brister. Här behöver studentstödet stärkas, vilket även framkommer av de frågor SöderS får av lärare som inte alltid känner sig trygga

Campus Flemingsberg I Alfred Nobels allé 9, 141 89 Huddinge I org. nr. 802402-2157 I studentombud@soders.nu

i hur de ska hantera studenters funka-intyg. Detta tyder på att lärar- och studentstödet inte är tillräckligt systematiskt.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

I lärosätets självvärdering skriver de att uppföljning och utvärdering av utbildningar görs systematiskt och att åtgärder vidtas. SöderS anser inte att lärosätet vidtar tillräckliga åtgärder för att förbättra och utveckla utbildningarna. Nästan alla studenter som medverkade i referensgruppen uppgav att de oftast får genomföra kursvärderingar, med att de saknar återkoppling på huruvida åtgärder görs. Detta framkommer även i SöderS skrivelse för lärosätestillsynen där det står att "det finns stor variation i vilken utsträckning som riktlinjerna efterföljs. I många fall uteblir exempelvis sammanställning av fritextsvar, reflektion och information om eventuella beslut eller åtgärder som föranletts av studenters synpunkter." Vidare berättar studenterna i referensgruppen att de inte upplever att de gynnas av att fylla i kursvärderingar, eftersom de i samtal med studenter från andra årskullar upptäckt att ingen förändring skett. Flera av studenterna nämner även att de är rädda för repressalier. Detta tyder, enligt SöderS, på brister i det systematiska arbetet.

Lärosätet skriver i sin självvärdering att "behandlingen av studenternas kursvärderingar sker löpande och i den mån det leder till ändringar i kurslitteratur eller kursplan involveras ämnes- /programråd och institutionsnämnd.". SöderS håller med om att det görs flera bra arbeten kring kursvärderingar på ämnes- och programnivå men vill även belysa att det finns stora variationer inom verksamheten gällande huruvida riktlinjerna för kursvärderingar efterlevs i praktiken. I den enkätundersökning som SöderS skickade till alla student- och doktorandrepresentanter svarade i 118 representanter på frågan: "Känner du att du kan påverka din utbildning och har inflytande över er studiesituation genom ditt uppdrag?". Resultatet var att 53,4% svarade ja, 30,5% ibland, 11,9% vet ej och 4,2% nej. Det framkom också att även om de känner att de kan få sina röster hörda genom uppdraget, har

Campus Flemingsberg I Alfred Nobels allé 9, 141 89 Huddinge I org. nr. 802402-2157 I studentombud@soders.nu

de oftast inte insyn i huruvida deras synpunkter tas om hand. Detta tyder på att ämnes- och programråden kan behöva arbeta mer på att ta till vara studenters synpunkter gällande kursvärderingar.

Bedömningsområde: Jämställdhet

Lärosätet nämner i självvärderingen att det ska finnas ett integrerat genus- och jämställdhetsperspektiv i all undervisning. SöderS upplever att lärosätets arbete med att inkorporera ett jämställdhetsperspektiv i den generella verksamheten fungerar bra, men anser att ofta saknas ett intersektionellt perspektiv. Det nämner både studenter i referensgruppen och studentrepresentanter som ett viktigt perspektiv, då många studenter upplevt diskriminering och trakasserier som inte enbart grundas på kön. Studenterna från referensgrupperna menar på att det finns flertalet utmaningar i lärosätets jämställdhetsarbete som inte fångas upp av det nuvarande kvalitetssystemet. Exempelvis menar studenterna att lärosätet säger sig anta intersektionella perspektiv men att kurslitteraturen trots detta oftast består av en majoritet västerländska författare, vilket upplevs som motsägelsefullt.

För studenter är det även viktigt att kvalitetssystemet ur ett jämställdhetsperspektiv behandlar frågan om att studera med barn. Till exempel försvåras studierna för dessa studenter när det sker oförutsägbara schemaändringar, när examinationer sker på helger eller när det inte går att ta igen missade moment på grund av sjukt barn. Därutöver kan beaktas att det fortfarande är vanligare att kvinnor oftare än män är hemma för vård av barn vilket gör denna problematik till en jämställdhetsfråga.

Bedömningsområde: Student- och doktorandperspektiv

SöderS och Södertörns högskola har ett avtal där vardera parten har åtaganden. Däri ingår exempelvis för SöderS att tillsätta och rekrytera studentrepresentanter samt att vägleda och stötta studenter i studenträttsliga frågor. Även lärosätet har ett ansvar i rekryteringen av studentrepresentanter och ska tillse att endast de studentrepresentanterna SöderS utsett är de som

Campus Flemingsberg I Alfred Nobels allé 9, 141 89 Huddinge I org. nr. 802402-2157 I studentombud@soders.nu

deltar på sammanträden. För att kunna tillsätta som studentrepresentant måste studenten ha gått en utbildning hos SöderS som de anmält sig till via vår hemsida. Där finns det även information om lediga uppdrag. I SöderS kontakt med studenter och lärare är det dock relativt vanligt att studenter blir tillfrågade att medverka i organ utan att ha blivit hänvisade till studentkåren för tillsättning – något som också lyfts i samband med lärosätestillsynen.

Lärosätet bedömer att ”strukturerna för studentinflytande och dialog med studenter och doktorander i grunden är tillräckliga (…). Student- och doktorandperspektivet beaktas systematiskt i kvalitetsprocesserna”. SöderS upplever dock att det finns brister i det systematiska arbete kring säkerställandet av rutiner och processer som verkar för studenters och doktoranders möjligheter och förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen. Detta beror på att studenters rätt till inflytande och rutinerna varierar mellan ämnena. I rapporterna EduQ 2018 och EduQ 2019 framkommer det att inte alla studenter känner till att det finns olika sätt att påverka utbildningen genom studentrepresentation.

I den enkätundersökning som SöderS skickade till samtliga representanter i samband med denna skrivelse uppgav flera av dem att uppdraget fungerar väl och känns både givande och lärorikt. Möjligheten till ökad insyn genom uppdraget samt ökad kunskap om lärosätets arbetssätt nämns som två faktorer som bidragit till mervärde i uppdraget samt att de ofta blir hörda under sammanträden och tas på allvar.

Även om det finns många student- och doktorandrepresentanter som har väldigt positiva erfarenheter så finns det också ett stort antal som upplever svårigheter med att utöva inflytande genom de olika organen. Några av de vanligaste utmaningarna som nämns är att de inte känner sig välkomnade av övriga ledamöter; de upplever att deras synpunkter tas emot dåligt och att övriga ledamöter avvisar de flesta förbättringsåtgärder som studentrepresentanterna föreslår; de känner sig maktlösa och upplever att de inte har möjlighet att påverka något i praktiken, samt; att de känner stor press från både personal och studenter. Studentrepresentanterna menar att deras

Campus Flemingsberg I Alfred Nobels allé 9, 141 89 Huddinge I org. nr. 802402-2157 I studentombud@soders.nu

synpunkter och förslag oftast inte går i linje med lärosätets verksamhet och att det är de övriga ledamöterna som sitter på den egentliga makten. Detta gör att vissa av representanterna känner att de främst medverkas ”för syns skull”.

Det förekommer att SöderS och Södertörns högskola inte alltid är överens när det gäller vilka organ som det ska finnas studentrepresentanter i, eller hur många representanter som ska tillsättas. Till exempel var så fallet i Styrgruppen för högskolans webbplatser. Lärosätet skriver i självvärderingen att det finns angivet i valordningen hur många studenter som ska delta i olika organ. SöderS kan inte hitta den informationen. Utöver detta kan det även uppstå situationer där det råder skiljaktigheter om huruvida studenter har inkluderats tillräckligt i beredningsprocesser. Ett exempel på detta är det, enligt SöderS, begränsade deltagandet i beredningen av den nya rutinen för handläggningen av disciplinärenden. Där tydliggjordes det att SöderS och lärosätet ar olika uppfattningar om när studentperspektivet ska in i processen. Vår uppfattning är att studenter inte alltid inkluderas i beredning av beslut framförallt för att lämna kommentarer i ett slutskede. Detsamma gäller arbetet med revidering av rättigheter och skyldigheter, där SöderS vid upprepande tillfällen bett om att inkomma med remissvar. I de aktuella exemplen anser SöderS att bristen på inflytande under beredningen och i processen har skapat en försämring av studenters rättigheter, rättssäkerhet samt stöd.

SöderS har identifierat problem i säkerställandet av processer som verkar för studenters möjligheter och förutsättningar att utöva inflytande på central nivå. Detta då det finns utmaningar med att rekrytera studentrepresentanter till dessa uppdrag. SöderS tror att det finns utmaningar med att rekrytera studentrepresentanter till dessa uppdrag. SöderS tror att det kan bero på att medarbetare vid lärosätet ofta inte känner att det är deras uppgift att hjälpa till med rekrytering av studentrepresentanter till centrala organ. Exempelvis att ansvaret att informera sig om nyinrättade råd där studentrepresentanter ska tillsättas hamnar på SöderS. SöderS ser därför gärna att det likt på flera av institutionerna kan tillsättas en kontaktperson för

Campus Flemingsberg I Alfred Nobels allé 9, 141 89 Huddinge I org. nr. 802402-2157 I studentombud@soders.nu

studentrepresentation på central nivå. Samarbetet och dialogen med kontaktpersonerna på institutionerna uppfattas som bra bild är dock att de problemområden som identifierats inte har kunnat angripas med hjälp av kontaktpersonerna.

Utöver att det är svårt att rekrytera studentrepresentanter till dessa uppdrag är det dessutom ofta svårt att sätta sig in i uppdragen på central nivå. SöderS har till exempel vid ett flertal tillfällen under 2020 tillsatt studentrepresentanter till Fakultetsnämnden som är högskolans centrala organ för kvalitetsarbete. Samtliga har avslutat uppdraget efter att ha varit på ett sammanträde, då uppdraget upplevs vara alldeles för tidskrävande och svårt.

Slutligen vill vi poängtera att SöderS, liksom Södertörns högskola, har ambitionen att det ska finnas studentrepresentation i varje veredande och beslutande organ. Hur detta uppnås har SöderS och lärosätet dock olika uppfattningar om. Lärosätet har i verksamhetsplanen framhävt att de ska inleda dialoger med SöderS om hur studentinflytandet ska öka. SöderS ser fram emot en dialog där vi kan få gehör för de utmaningar vå står inför så som att våra resurser är knappa i jämförelse med den verksamhet vi är ålagda och vill genomföra. Detta behöver högskolan prioritera ekonomiskt för att vi ska nå våra gemensamma ambitioner som vi båda värdesätter högt.

Campus Flemingsberg I Alfred Nobels allé 9, 141 89 Huddinge I org. nr. 802402-2157 I studentombud@soders.nu

Följande dokument har använts som underlag vid framtagning av Studentinlagan:

- SöderS avtal med högskolan
- EduQ 2018
- EduQ 2019
- Enkätundersökning om distansstudier
- Förteckning av organ där studenter har studentinflytande

EduQ 2018, EduQ 2019, Enkätundersökning om distansstudier och Företeckning av organ där studenter har studentinflytande går att läsa via vår hemsida www.soders.nu.

Campus Flemingsberg I Alfred Nobels allé 9, 141 89 Huddinge I org. nr. 802402-2157 I studentombud@soders.nu